

TRANSITION FASTBREAK

Moderní basketbal nemůže být seriózně analyzován, aniž bychom nevěnovali speciální pozornost přechodové fázi mezi rychlým protiútokem a postupným útokem, tedy transition offense. Každý trenér, minimálně v jedné fázi každého tréninku, řeší se svým družstvem situace, ve kterých klade důraz na zastavení rychlého protiútku, přechodové fáze nebo kombinace, které vedou k rychlému zakončení, tak zvaným quick-hitters. Tato fakta ukazují, že všechny týmy, praktikující moderní basketbal, mají společný cíl: zaznamenat v každém utkání co nejvíce bodů z rychlého protiútku a z přechodové fáze, respektive vytvořit si co nejvíce „otevřených střel“. Zavedením pravidla 24 vteřin do FIBA basketbalu se důraz na transition offense ještě zvýšil.

V začátcích uplatňování tohoto pravidla došlo k poklesu skóre, protože družstva dokázala přerušit, či zastavit rychlý přechod na útočnou polovinu, a tím pádem byly výsledky závislé na hře v postupném útoku. Právě z tohoto důvodu se klíčovou rolí kvality a efektivity hry v útoku stala přechodová fáze - transition offense. Trenéři nyní věnují nespočetné množství tréninkových hodin nácviku této fáze hry. Družstva, jež mají zvládnuté obě přechodové fáze, tedy transition defense i transition offense, bývají úspěšná ve všech soutěžích.

Když se podíváme na současný basketbal, na vrcholné úrovni nevidíme mnoho jednoduchých košů. Jedním z důvodů jsou také běžecké a skokanské dovednosti hráčů, které jim společně s vysokou úrovní dovednostního potenciálu umožňují dominovat na palubovkách. Tito hráči dávají trenérům možnost praktikovat tlak na hráče s míčem na třech čtvrtinách hřiště, nebo celé ploše. Tento styl fyzicky náročného basketbalu nedává mnoho prostoru k využití pomalejších nebo pasivních útočníků. To je další důvod, proč se nyní klade velký důraz na vývoj hry v transition offense a její efektivity. Snaha po dosažení co nejvyššího počtu bodů z přechodové fáze vede logicky k „pilování“ všech činností s tím spojených k dokonalosti.

Chtěl bych nyní popsat jednu z možností transition offense společně s možnostmi zakončení. Na začátku bych chtěl upozornit, že existuje mnoho řešení této fáze hry, ale mým cílem je ukázat systém, který jsme často úspěšně používali. Aniž bychom se na začátku věnovali typologii hráčů, musíme zmínit, že úspěšnost transition offense je primárně závislá na kvalitě obrany. Dobrá obrana vytvářející soupeři těžké střely přes obranu a soustavný tlak na hráče s míčem jsou dobrým potenciálem pro jednodušší, rychlejší a efektivnější přechodovou fázi.

Nyní zmíníme několik důležitých kritérií:

- tlak na hráče s míčem
- zpomalit pohyb míče, zvláště jeho přenesení z jedné strany hřiště na druhou
- zastavit jednoduché střely ze střední a dlouhé vzdálenosti
- minimalizovat střely z vymezeného území

- box-out
- zahájení přechodu na útočnou polovinu rychlou první přihrávkou, nebo driblingem
- zaplnění koridorů
- mentální kontrola – buď rychlý, ale ne zbrklý
- čti hru

Tyto faktory jsou klíčové a později vedou k úspěšným zakončením. Protiútok můžeme zahájit také po trestných hodech, nebo po úspěšném zakončení soupeře, zvláště při jeho pomalém návratu na obrannou polovinu. V našem případě je standardním zahájením rychlého protiútku přihrávka jednoho z podkošových hráčů (4 nebo 5) hráči 1. Ve stejném momentě druhý podkošový hráč běží co nejrychleji středem hřiště a pokud mu nelze přihrát, snaží se upoutat pozornost obrany ve vymezeném území (post-up) – obr. 1.

Křídelní útočníci 2 a 3 běží podél postranních čar, rozehrávač je odpovědný za co nejrychlejší přenesení míče na útočnou polovinu, kde se mírně vychýlí k jedné z postranních čar – obr. 1. Podkošový hráč, který míč doskočil a přihrál rozehrávači, běží středem hřiště. V případě, že nelze rychlý protiútok zakončit v rámci početní převahy útočníků nad obránci, pokračujeme následujícím způsobem:

Clona pro hráče s míčem (obr. 2) – dobíhající podkošový hráč 5 cloní pro hráče s míčem 1, který dribluje směrem do středu hřiště. Hráč 5 se uvolňuje směrem pod koš, kam se mu snaží přihrát hráč 1, nebo hráč 3, který se posunul z rohu hřiště směrem k pomyslné prodloužené čáře trestného hodu. Hráč 4 se uvolňuje do prostoru k čáře trestného hodu.

Kombinace high-low (obr. 3) – pokud se nepodařilo využít některou z výše uvedených možností, pokračujeme přihrávkou hráči 4, který se po chycení míče otočí směrem ke koši, a může zakončit střelbou, nebo přihrát hráči 5.

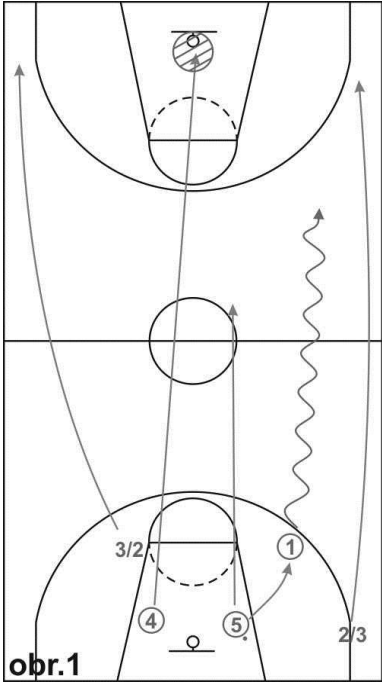
Hand-off (obr. 4) – pokud nešlo zakončit, pokračuje transition offense předáním míče hráči 3 (hand-off), který řeší situaci na základě čtení obrany – může zakončit střelbou, nebo se uvolnit s míčem směrem pod koš a přihrát do vnějšího prostoru.

Clona pro hráče 3 (obr. 5) – po přihrávce hráči 4 útok pokračuje uvolněním slabostranného útočníka 3 kolem clonícího hráče 5 do vnitřního prostoru s následnou hrou zády ke koši.

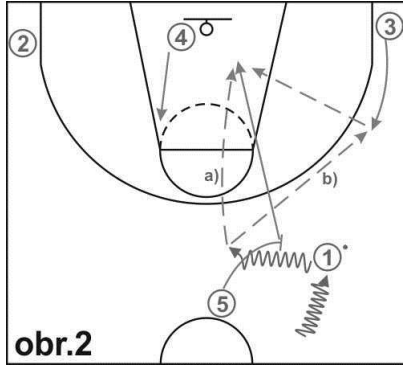
Re-pick and roll (obr. 6) – pokud soupeř řeší první clonu pro hráče s míčem způsobem, že obránce X1 jde pod clonícím hráčem, doporučujeme, aby útočníci se hráli pick and roll ihned ještě jednou, ale opačným směrem. Většinou obrana druhou clonu pro hráče s míčem řeší předskokem nebo přebráním, což nám umožní snadněji přihrát do vnitřního prostoru nebo, následně využít výškovou převahu, tedy mismatch.

Michal Ježdík

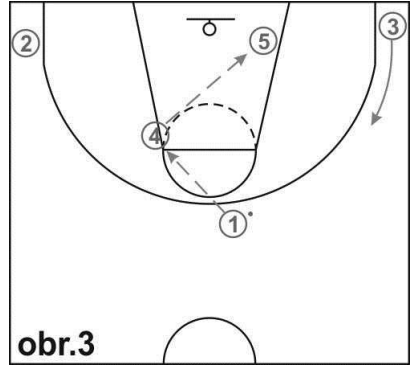
autor je basketbalovým expertem

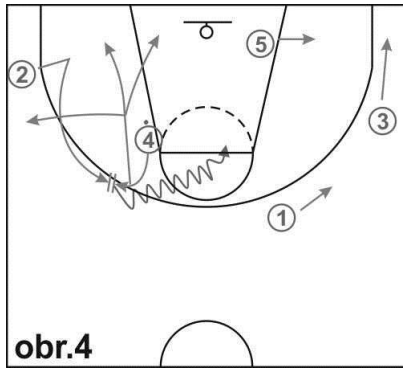
obr.1

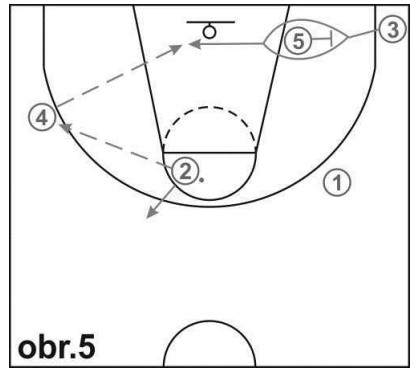
obr.2

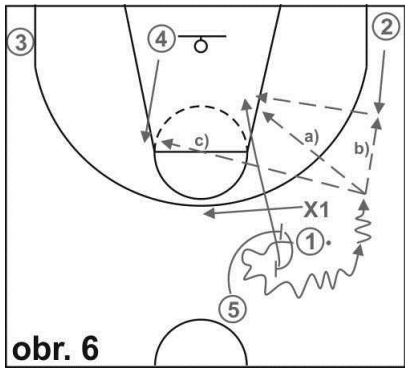
obr.3

obr.4

obr.5

obr.6